

God undervisnings- og vurderingspraksis etter LK20

Forslag fellestiltak Dekom Nordland

(Samarbeidsforum i Nordland støttet dette tiltaket i møte 23.08.2024)

Dette forslaget er basert på fellestiltak fra Trøndelag.

Innenfor enkelte fagområder har skoler i Nordland overlappende og felles behov. Tematikken læreplanforståelse og læringsfremmende og rettferdig vurderingspraksis er et slikt område. Å utvikle og gjennomføre et slikt fellestiltak avhjelper på UHs kapasitet, samt bidrar til at flest mulig skoler får tilgang til tiltaket dersom de har behov for det. Forutsetningen for at fellestiltak skal bidra til praksisutvikling på den enkelte skole, er at tiltaket forankres og følges opp lokalt. Tiltaket eies av samarbeidsforum og skal finansieres, evalueres og styres derfra, med støtte fra Statsforvalteren som sekretariat og fasilitator.

1. Bakgrunn

Høsten 2020 ble nytt læreplanverk for grunnopplæringen innført. Evalueringen av LK06 viser at implementeringsarbeidet tok tid, og at det er behov for støtte i et slikt arbeid¹. Det er få eiere i Nordland som eksplisitt har satsset på fagfornyelsen/LK20 gjennom tiltak, særlig de senere årene. Parallelt med innføringen av nytt læreplanverk ble vurderingsforskriften endret, og det er gjort et større fornyingsarbeid på eksamensområdet med hensyn til oppgavetyper og øvrige rammer for eksamen. I tillegg har vi det siste året fått utfordringen med KI². Dette gjør at vurdering – både underveis- og sluttvurdering – er et behov for en samlet sektor. Dette viser både evalueringer, tilbakemeldinger og erfaringer fra sektor.

Overordnet del av læreplanen sier at «vurderingen av elevenes faglige kompetanse skal gi et bilde av hva elevene kan, men et sentralt formål med vurderingen, er også å fremme læring og utvikling. God vurdering, der forventningene er tydelige og eleven deltar og blir hørt underveis i læringsarbeidet, er en nøkkel til å tilpasse undervisningen». Å operasjonalisere læreplanen i god undervisning og støtte elevene i læringsarbeidet gjennom vurdering og veiledning, er å tilpasse og tilrettelegge til mangfoldet av elever - og inkludering i praksis. Underveisvurdering skal også bidra til lærelyst. Stadig flere skoler opplever at det er elever som ikke vil på skolen. Selv om det er mange årsaker til det, kan noe av utfordringene ligge her.

Samtidig vet vi at elevvurdering er utfordrende for mange lærere. Elever er prisgitt sine læreres tolking av kompetansemål og vurderingsforskrift (Brookhart et al., 2016). Det finnes per i dag ingen nasjonale vurderingsverktøy for lærere. Derfor er lærere nødt til, på egen hånd, å utvikle forståelse for hvordan læreplanen kan operasjonaliseres til god undervisnings- og vurderingspraksis. Dette, og et trolig fravær av tolkningsfelleskap mellom lærere, gjør det viktig å satse på læreres læreplanforståelse og vurderingskompetanse. Ikke minst er det et behov for å heve kompetansen i vurdering med tanke på kunstig intelligens og hvilken innvirkning denne har på lærernes vurderingspraksis. Dette tiltaket legger opp til en slik satsing.

I sluttvurderingen skal lærere vurdere elevenes kompetanse ved avslutningen av opplæringen. Mens eksamen ofte diskuteres, og det finnes spesielle skoleringsordninger for sensorer,

¹ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/evaluering-av-kunnskapsloftet/>

² [KI i opplæring og vurdering | udir.no](#)

forventes lærere å håndtere standpunktvurderingen uten ekstra støtte. En rapport (Bjørnsson & Skar, 2021) viste et fravær av tolkningsfelleskap mellom sensorer i norsk. Det er rimelig å anta at om lærere ikke er enige om vurdering ved sensur av eksamen, så vil de heller ikke være det når det kommer til den mer omfattende standpunktvurderingen. Standpunktvurdering utgjør cirka 80 % av karakterene på et vitnemål.³ Gjennom klagebehandlingen av standpunktkarakterer ser også Statsforvalteren at lærere utfordres på å kunne sette ord på kompetansevurderingene.

Vi vet også at de årlige sensorskoleringene og fagdage som blir gjennomført i forbindelse med sentralt gitt eksamen, blir løftet fram som spesielt betydningsfulle for læreres profesjonelle utvikling. Sensorene opplever faglige drøftinger som viktige bidrag i utviklingen av egen vurderingspraksis. Mange tar med seg arbeidsform og tankegodt fra disse samlingene tilbake til egen skole.

Stortinget vedtok i juni 2024 endringer i ny opplæringslov⁴, og det kom tydelig frem i behandlingen at det er en forventning om at elevene skal møte faglærte og kompetente lærere. God vurderingspraksis går til kjernen av det oppdraget lærere har. Ny opplæringslov har fullføring av videregående opplæring som et av hovedmålene. I tillegg har regjeringen varslet en stortingsmelding om praktisk og variert undervisning på 5. til 10. trinn høsten 2024. Derfor kan det være naturlig å ha ungdomstrinn som målgruppe for tiltaket.

2. Mål

Målet med tiltaket er at lærere skal utvikle en god læreplanforståelse, og at de skal kunne gjennomføre vurdering som er i tråd med intensjonene i forskrift og læreplan; slik kan man møte alle elevgrupper bedre. Selv om tiltaket tar utgangspunkt i fagene norsk, matematikk og kunst & håndverk (ev. grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving, regning og digitalt), kan det også bidra til en mer generisk forståelse av kompetansebegrepet i LK20 og vurdering etter gjeldende læreplaner i andre fag.

Det er også et mål at skolene som deltar skal utvikle tolkningsfellesskapet sitt knyttet til læreplanforståelse og vurderingspraksis; både internt på skolene og mellom skoler.

Tiltaket kan også ha som mål å bidra til at skoleeiere med manglende kapasitet og/eller kompetanse, kan få et skreddersydd opplegg rettet mot en viktig del av skolen, samtidig som det er mindre byråkratisk og mindre kapasitetskrevene for eier.

3. Målgruppe

Ungdomstrinns lærere i matematikk, kunst & håndverk og norsk på ungdomstrinnet. Skolene kan sende så mange faglærere de ønsker.

4. Bidragsytere

NTNU ved Skrivesenteret og Matematikksenteret.
Nord universitet ved Senter for kunst og kultur i opplæringen.

5. Innhold

Skolene skal gjennom utprøving, refleksjon og faglig samhandling utvikle gyldige, pålitelige og rettferdige vurderingspraksiser.

---

³ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/rapporter/Kunnskapsgrunnlag-for-evaluering-av-eksamensordningen/>

⁴ [Prop. 62 L \(2023–2024\) - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/prop/62L/2023-2024)

Overordnede temaer:

- Handlingsrommet ved vurdering av kompetanse
- Samarbeid og underveisvurdering.
- Egenvurdering og elevmedvirkning
- Vurdering og Kunstig intelligens
- Kjennetegn på kompetanse.
- Sluttvurdering.
  - Klagebehandling av standpunktvurdering.
  - Veien mot eksamen.

Temaene på samlingene er samordnet, slik at innholdet på de ulike samlingene belyser liknende problemstillinger både i alle aktuelle fag.

6. Varighet og tidslinje

- Lokal kartlegging og forankring - vår 2025
- Samlinger for ressurslærere høst 2025 til og med høsten 2026
- Puljevis?

7. Organisering og økonomi

Tiltaket kan skaleres og organiseres etter behov. Dersom tiltaket tenkes som en støtte til skoleeiere med lav kapasitet til å forankre og organisere tiltakene selv eller i samarbeid med andre, kan det være hensiktsmessig å tenke regionale tiltak innen kompetansenettverk. I noen nettverk (f.eks. Lofoten) kan tiltakene kanskje tilpasses allerede eksisterende tiltak (Lofoten har samarbeid med både matematikk- og skrivesenteret i dag), i andre nettverk er det varierende hvor mange som deltar i felles tiltak eller har egne tiltak.

I Salten kan f.eks. det være aktuelt å samle kommuner som Meløy, Gildeskål, Beiarn, Steigen, Hamarøy og Sørfold i en pulje som start.

Tiltaket bør starte lite og ev. skaleres opp hvis det er behov for det.

Avhengig av antall enheter som skal følges opp, vil tiltaket kunne ha en ramme på rundt kr. 1 000 000,- fordelt på sentre og fysiske samlinger.

Litteratur

- Brookhart, S. M., Guskey, T. R., Bowers, A. J., McMillan, J. H., Smith, J. K., Smith, L. F., Stevens, M. T., & Welsh, M. E. (2016). A Century of Grading Research. *Review of Educational Research*, 86(4), 803–848. <https://doi.org/10.3102/0034654316672069>
- Björklund, A., Fredriksson, P., Gustafsson, J.-E., & Öckert, B. (2010). *Den svenska utbildningspolitikens arbetsmarknadseffekter: vad säger forskningen? Rapport 2010:13*. Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU). <https://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2010/r10-13-den-svenska-utbildningspolitikens-arbetsmarknadseffekter-vad-sager-forskningen.pdf>
- Björnsson, J. K., & Skar, G. B. (2021). *Sensorreliabilitet på skriftlig eksamen i videregående opplæring*. <https://folk.ntnu.no/gustafsk/Bjornsson-Skar-2021-Sensorreliabilitet-pa-skriftlig-eksamen-i-vgo.pdf>